

מבוא

שלום לכולם. ברוכות הבאות ל"עיניים על עזה". ההתכנסות היומית שלנו שהיא חיבור של מחאה ולמידה, חותמת את רביעיית האקטיביסטיות העוצמתיות והמעצימות שלנו השבוע, היא עורכת דין דוקטור נטע עמר-שיף. היא פעילה מזרחית פמיניסטית, בעבר הייתה ממייסדות "הקשת הדמוקרטית המזרחית", תנועת "אחותי". היום היא עובדת כעורכת דין לזכויות אדם, והיא גם ממייסדות ומנכ"לית הקולקטיב מזרחי-אזרחי. מזה כמעט שלושה שבועות נטע וחברותיה שובתות רעב, גם בהזדהות עם הרעבתם הנפשית של תושבי עזה כמחאה נגד ההרעבה הזאת, אבל גם כנגד הכהניזם הדוהר והפשעים הנעשים בשמנו בגדה המערבית. כל זה הוא תחת מה שהיא מגדירה כחורבן העם היהודי. נטע תדבר על זאת ועוד במשך שמונה דקות, ואחר כך נשאיר זמן לדיון קצר. אני מזכירה שמי שרוצה לשאול שאלה מוזמנת לכתוב אותה בצ'אט ואני אקריא אותה לנטע אחר כך. נטע, תודה רבה שהצטרפת אלינו.

הרצאה

תודה רבה לכם. זו יוזמה מדהימה ומאד חשובה שמשאירה את האנושיות תמיד מול העיניים שלנו. אני אפתח ואני אגיד שזו הייתה בעצם יוזמה אישית שנבעה ממצוקה מאד גדולה. אני עורכת דין לזכויות אדם. אני מייצגת באופן יומיומי קהילות פלסטיניות מגורשות שעוברות פוגרומים, סובלות מהתקפות חוזרות ונשנות, מהעברה בכפייה. הן חלק מהטיהור אתני בגדה המערבית. לכן, באופן קבוע, זה מה שאני נחשפת לו, ומבחינתי אנחנו נמצאים במשטר חדש. והמשטר החדש הזה מתבטא בין השאר בכך שיש לנו גם פרקליטות מסוג חדש, יש לנו מערכת משפט מסוג חדש. והרגשתי שאני כבר לא קובעת את כללי המשחק. כללי המשחק למעשה הישנים כבר לא רלוונטיים גם בהתנהלות בעתירות וגם בהתנהלות בדיונים. גם באופן שבו הצבא פשוט משקר מול בית המשפט, בתוך כותלי בית המשפט. הרגשתי שאני כבר לא שולטת בסיטואציה של החיים שלי, והייתי צריכה להחזיר את השליטה לעצמי. לכן בעצם שביתת הרעב הזאת נועדה להגדיר מחדש את כללי המשחק ולהגיד: אני הודפת ממני את הרוע. אני לא אתן לו לחדור אליי, אני לא אתן לו לחדור ולעוות את ערכי המוסר שלי. ולמעשה, זה מה שהשאיר אותי שפויה, ברגע שהחלטתי את הדבר הזה.

שביתת הרעב היא בכל מיני צורות. וכל אחת שובתת רעב במסגרת היכולות שלה, ובמסגרת העובדה שאנחנו כאן כדי להישאר. זאת אומרת, אנחנו שובתות רעב לא כדי שנעלם, דווקא אנחנו – אנשים בעלי עמדה מוסרית מאד ברורה, שמתרגמת לפרוגרמה מדינית, של איך אנחנו צריכים להתנהל, אנחנו והעם הפלסטיני, במשותף בארץ הזאת – דווקא אנחנו לא צריכים לשלם את המחיר. אני אגיד שאנחנו ישבנו בידוד והתכנסנו וחשבנו מה אנחנו יכולות לעשות. ישבנו בידוד, חברות וחברים טובים, גם חדוה אייל, מאיר עמור, אילנה שמאי ורלה מזלי, ועוד ועוד. ישבנו וחשבנו מה אנחנו יכולות לעשות כדי להנציח את העמדה הזאת כל הזמן ולהנכיח אותה, בכל מקום. ואנחנו יצאנו למסע חורבן. החלטנו שכל שבוע אנחנו יוצאות להנכיח את החורבן. זה בעצם חורבן האנושיות, כן, חורבן האנושיות בהשמדה בעזה, חורבן האנושיות בטיהור האתני בגדה, חורבן האנושיות גם בהפקרה של אוכלוסיות פריפריאליות בתוך ישראל. זה כולל את המפונים, זה כולל את עוטף עזה וכו', שהיו הראשונים שספגו את השביעי באוקטובר. וזה כולל גם את אנשי מרכז הארץ. זה כולל כמובן את ההשתקה של האזרחים הפלסטינים בתוך ישראל והפגיעה שלהם, כרגע, בזכות לבחור ולהיבחר.

יצאנו בפעם הראשונה לבת ים. היינו שם בתשעה באב. ישבנו מול החורבות בתוך העיר, פשוט אזורים שלמים הוחרבו בגלל מערכה אדנותית שיצאה אליה מדינת ישראל למול איראן. ושמה ישבה חברתנו זהורית אסולין. אני רוצה להקריא לכם בקצרה מדרש שהיא סיפרה לנו. נהוג לספר שהחורבן התרחש על רקע של שנאת חינום. חפשו במגילת "איכה", מגילה שקוראים בתשעה באב, מסופר במפורש וכאן זה ציטוט: "מחטאות נביאיה, עוונות כהניה, השופכים בקרבה דם צדיקים" (איכה ד, 13). האיבוד של היהדות שלנו, מבחינתנו, הוא חלק בלתי נפרד משביתת הרעב. אני אספר מה זהורית סיפרה לנו. היא מספרת לנו על מקרה דוגמא להשחתת המידות של העם, שבעצם עליה אנחנו צריכים לשובת רעב, וכנגדה אנחנו צריכים לצאת, וזה לא רק שנאת חינום. אז המקרה הזה הוא מקרה סדום: "בחטאת רבה נאמר, על מה נענשו, וכמו שדרשו, אנשי סדום רעים וחטאים, רעים בממונם, שנאמר וראה עינך באחיך האביון וחטאים בגופם, וחטאתי לאלוהים.

נגזר דינם בעוון, שהיו מואסים את הצדקה ולא היו משגיחים על ענייהם ועל רעיהם שהיו מוטלים ברעב. וזהו, ביאר הכתוב, על דרך הפשט. ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאוד, שהיה חטאם מגיע לה'. הנה זה היה עוון סדום אחותך גאון שבעת לחם ושלוות השקט היה לה ולבנותיה, ויד עני ואביון לא החזיקה. ולפי שהיו תדירין בחטא הזה, לכך נגמר גזר דינם עליו. שהרי אין לך אומה בעולם שלא יעשו צדקה אלו עם אלו ואנשי סדום היו מואסים בה (בצדקה), והיו אכזרים בתכלית. ואף על פי כן, שלא ניתנה התורה עדיין, הנה צדקה מן המצוות המושכלות. ודבר מתועב הוא שיראה אדם את מינו, בן אדם כמוהו, מוטל ברעב והוא עשיר ושבע מכל טוב ואינו מרחם עליו להשיב את נפשו. על אחת, כמה וכמה, על משהו מאומתו ודר עמו בעיר אחת". זאת אומרת לא רק מאומתו, משהו דר עמו בעיר אחת. על כמה על אחת כמה וכמה על העם הפלסטיני שיושב איתנו בארץ הזאת.

אז מסע החורבן הקרוב שלנו שאנחנו נצא ממש עכשיו אליו בשעה שלוש הוא יהיה בעוטף עזה. אני לא אגיד בדיוק איפה, אבל הוא יהיה גם בנקודה שצופה על עזה. שם אנחנו נשמע, גם מפלורה שושן וגם מרלה מזלי חברתנו ששובתת רעב, וגם מהעיתונאית עמירה הס שתדרוש לנו דברים חשובים כשאנחנו צופים על עזה המושמדת, וכרגע מרגישות שאנחנו לא יכולות לעשות שום דבר.

אני אסיים ואגיד: אנחנו הולכות לצאת מחר במאמר, חדוה אייל ואני, מאמר שיתפרסם ב"הארץ" ביום שישי. ואני רוצה להקריא לכם מהפסקה האחרונה שלו: "שביתת רעב היא לא קריאת ייאוש וגם לא זעם. היא סירוב עמוק לנרמל את שגרת האלימות הגואה. היא לא רק צעד אישי והיא אינה נובעת בהכרח מעמדה פציפיסטית. היא צעד של פוליטיקה חדשה המתנערת מהאלימות בהפניית הגב השלטוני. פוליטיקה מזכירה לממשלה שהיא נבחרה לא כשורת גנרלים צבאיים. ושאין שום איום ביטחוני בעולם שמצדיק איון קטגורי, כפי שעושה הממשלה הזו, של כל הסדר מדיני עם העם הפלסטיני, שנועד בדיוק כדי להימנע משפיכות הדמים. אנו נאבקות להנכיח פוליטיקה המבוססת על היסודות האנושיים שאין בלתם לניהול מדינה שואפת חיים ושיקום: חמלה אנושית, סולידריות אזרחית והצלה הדדית של שני העמים החיים יחדיו בארץ הזאת, על אף ולמרות הכל.

אנחנו יודעות שיש הרבה סיבות לשנוא, ויש הרבה סיבות לנקום, ויש הרבה סיבות לחזור לשיח תנכי שמדבר על מחיית עמלק. העמלק האמיתי – וככה פרשו חז"ל את העמלק – הוא לא העם ספציפי, הוא בוודאי לא העם הספציפי שיושב איתנו. הוא העמלק שבתוכנו, הוא חוסר היכולת לקבוע קו אדום גם כשאנחנו שואפות לביטחון אישי של כל אחד ואחד מאיתנו, או של העם שלנו, או של הקהילה שלנו, או של היישוב שלנו. זה לא משנה. תמיד יש קו אדום שאותו אסור לנו לעבור והדיון בקו האדום נעלם ונמחק בדיוק כמו הקו האדום עצמו.